

2017-10-26

Socialnämnden, Kommunstyrelsen

Dnr Son 2017/225, Kst 2017/249

Arbeta fram en kommunövergripande äldreplan för Järfälla kommun, motion från Lennart Nilsson (KD) – yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag

1. Motionen avslås.

Ärendet i korthet

Lennart Nilsson (KD) har till kommunfullmäktige inkommit med motionen ”Arbeta fram en kommunövergripande äldreplan för Järfälla kommun”. Motionen har överlämnats till socialnämnden för beredning och ska vara kommunstyrelsen tillhanda 2017-12-01. I motionen står att Järfälla kommun bör satsa på att lyfta fram äldrefrågorna igen och bli Sveriges seniorvänligaste kommun. För att uppnå detta mål föreslås att kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsätta en grupp med bred politisk förankring som arbetar fram en modern äldreplan för Järfälla kommun.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2017-10-26
2. Motion – Arbeta fram en kommunövergripande äldreplan för Järfälla kommun

Bakgrund

Lennart Nilsson (KD) har till kommunfullmäktige inkommit med motionen ”Arbeta fram en kommunövergripande äldreplan för Järfälla kommun”. Motionen har överlämnats till socialnämnden för beredning och ska vara kommunstyrelsen tillhanda 2017-12-01. I motionen står att Järfälla kommun bör satsa på att lyfta fram äldrefrågorna igen och bli Sveriges seniorvänligaste kommun. För att uppnå detta mål föreslås att kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsätta en grupp med bred politisk förankring som arbetar fram en modern äldreplan för Järfälla kommun.

Exempel på uppdrag till den tvärpolitiska gruppen är:

- Att ett äldreperspektiv arbetas fram i samhällsbyggnadsprocessen samt att seniorer har tillgång till diversifierat och passande bostadsutbud.

- Att äldre känner välbefinnande och trygghet i vardagen.
- Att det seniora Järfällas inflytande och medskapande i äldrefrågor säkerställs.
- Att Järfällas demografiska utveckling värderas.
- Att Järfälla säkrar och behåller rätt personalkompetens i omsorgen.
- Värdera möjligheter med den tekniska utvecklingen för att möjliggöra nya innovativa lösningar i omsorgen och för att bryta isolering.
- Att förbättra uppföljning och kvalitet i omsorgen.
- Att säkerställa en förebyggande verksamhet samt behovet av fysisk aktivitet friskvård och träning.
- Se över och förbättra samverkan med pensionärsorganisationerna.
- Att omsorgen erbjuder val och alternativ för att bättre passa individuella behov.

Analys och överväganden

Vad är en äldreplan?

Kommunövergripande äldreplaner finns i andra kommuner såsom Upplands-Bro, Botkyrka och Hällefors kommun.

I Upplands-Bros äldreplan står att ”Äldreplanen skall vara en strategisk plan för äldreomsorgen och ange mål och inriktning för äldreomsorgens verksamheter. Äldreplanen ska belysa åldersutveckling, behov av bostäder samt utvecklingen av behovet av insatser inom äldreomsorgen. Planen skall vara ett instrument för att styra, förändra och förbättra kommunens äldreomsorg”

Botkyrkas äldreplan beskriver vad kommunen idag gör för de äldre invånarna och vilka behov, utmaningar och planer som finns inför framtiden. Äldreplanen är till för att ge en bild av vad man som äldre kan förvänta sig av kommunen.

Hällefors äldreplans syfte är ”att den tillsammans med omsorgens verksamhetsplan ska vara ett verktyg för att planera, organisera och kartlägga framtida behov av äldreomsorg i vår kommun. Grunden för äldreplanen utgörs av politiska mål samt andra styrdokument som antagits av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.”

Vad finns idag inom äldreomsorgen?

I Järfälla finns idag ingen kommunövergripande äldreplan. Däremot finns flera aktiviteter och organisationer inom socialnämndens område som svarar mot de uppdrag som finns i motionen.

Att ett äldreperspektiv arbetas fram i samhällsbyggnadsprocessen samt att seniorer har tillgång till diversifierat och passande bostadsutbud

Beskrivningar av samhällsbyggnadsprocessen och att äldre ska ha tillgång till ett diversifierat och passande bostadsutbud beskrivs i flertalet olika dokument i Järfälla såsom; Järfälla kommuns översiktsplan, Järfälla kommuns bostadsförsörjningsprogram, Järfälla kommuns lokalförsörjningsplan, Järfälla kommuns fastighets- och lokalpolicy, Utredningen om boendeformer för äldre (Rapport Son 2016/285).

Att äldre känner välbefinnande och trygghet i vardagen

Socialnämndens arbete för att äldre ska känna välbefinnande och trygghet i vardagen återfinns bland annat i socialnämndens mål, i värdegrunden/ värdighetsgarantierna, i socialnämndens åtaganden och i det nya arbetssättet "Individens behov i centrum" (IBIC). Krav som är kopplade till mål, åtaganden, värdegrunden/ värdighetsgarantier och IBIC ställs i förfrågningsunderlag (upphandlingsdokument) och överenskommelser med egen regi samt i riktlinjer.

Att det seniora Järfällas inflytande och medskapande i äldre frågor säkerställs

I Järfälla finns det kommunala pensionärsrådet vilket är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna å ena sidan, och kommunens styrelser och nämnder å andra sidan. Syftet är bland annat att rådet ska förstärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre och att rådet ska verka för att pensionärernas frågor beaktas i styrelser, nämnder och förvaltningar.

Att Järfällas demografiska utveckling värderas

Järfällas demografiska utveckling beskrivs i "Befolkningsprognos 2017-2030, Järfälla kommun". Det är en byggbaserad prognos som levereras av ett företag som under flera år tagit fram befolkningsprognoser åt Järfälla kommun. Befolkningsprognosen används också i samband med planering för nya äldreboenden med mera.

Att Järfälla säkrar och behåller rätt personalkompetens i omsorgen

Inom äldreomsorgen i Järfälla ställs krav på en minsta utbildningsnivå för personal både inom särskilda boenden och inom hemtjänsten. Att säkra och behålla rätt personalkompetens i omsorgen finns reglerat i gällande förfrågningsunderlag (upphandlingsdokument) samt i uppdrag till egen regi. Flera kompetenssatsningar har också gjorts över tid, dels utifrån olika organisationers egna behov och ansökningar till kommunens kompetensfond, dels utifrån olika utvecklingsområden som IBIC och dokumentation, lex Sarah med mera.

Värdera möjligheter med den tekniska utvecklingen för att möjliggöra nya innovativa lösningar i omsorgen och för att bryta isolering.

Enheten hemstöd har ett gällande uppdrag till och med 2018-12-31 där det ingår att omvärldsbevaka välfärdsteknik/ teknik för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Enheten ska arbeta fram en strategi för välfärdsteknik och bistå med kompetens, föreläsa och informera inom området. Socialförvaltningen ska också arbeta fram en särskild strategi för digitala satsningar och välfärdsteknik inom särskilda boenden för äldre som ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast i december 2017.

Att förbättra uppföljning och kvalitet i omsorgen.

Att säkerställa kvalitet i omsorgen och att arbeta med uppföljning är ett löpande arbete som pågår bland annat gällande avtalsuppföljning, men också uppföljning av riktade områden såsom värdighetsgarantier, avtalsuppföljning, uppföljning av klagomål och Lex Sarah.

Att säkerställa en förebyggande verksamhet samt behovet av fysisk aktivitet friskvård och träning.

Vad gäller förebyggande verksamhet och behovet av fysisk aktivitet tillhandahåller mötesplatser/ träffpunkterna samt dagverksamheterna, både gemenskap och fysiska aktiviteter. Det finns även ett nätverk kring förebyggande verksamhet för äldre som startats av FOU nu. I nätverket utbyts erfarenheter mellan kommuner för att kunna vidareutveckla området kring förebyggande arbete för äldre.

Andra förebyggande insatser kan fås genom enheten hemstöd, till exempel fixartjänsten som innebär att den enskilde kan få hjälp med en del praktiska saker i hemmet. Syftet med fixartjänsten är att förebygga fallskador. Via hemstöd kan man också kontakta anhörigkonsulent som kan bidra med olika former av anhörigstöd. Det kan till exempel vara information och stödinsatser så att den anhörige kan få tid till sig själv och sin egen hälsa vilket också är viktigt ur ett förebyggande perspektiv.

Via olika träningsanläggningar i Järfälla finns också träning som särskilt riktar sig till den som är över en viss ålder. Exempelvis Friskis och Svettis har det som kallas för seniorklubben, vilket är träning riktat till den som är över 70 år.

Se över och förbättra samverkan med pensionärsorganisationerna.

I Järfälla finns det kommunala pensionärsrådet vilket är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna å ena sidan, och kommunens styrelser och nämnder å andra sidan. Syftet är bland annat att rådet ska förstärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre och att rådet ska verka för att pensionärernas frågor beaktas i styrelser, nämnder och förvaltningar.

Att omsorgen erbjuder val och alternativ för att bättre passa individuella behov.

Inom vissa områden inom äldreomsorgen erbjuds valfrihet och möjligheten till olika alternativ. Såsom LOV hemtjänst, avlösarservice och ledsagarservice med flera utförare, dagverksamhet med en utförare men flera verksamheter i olika delar av kommunen samt specialisering inom äldreboenden såsom den finska avdelningen på Lönnens äldreboende. Arbetssättet individens behov i centrum (IBIC) och arbetet med genomförandeplaner ska dessutom vara en grund för att fånga upp den enskildes intressen så att han eller hon kan få stöd och aktiviteter i sin vardag enligt sina individuella behov.

Var ligger ansvaret för äldrefrågorna?

Socialnämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ansvara för äldreomsorgen och de frågor som ingår där. Socialnämnden är alltså idag ansvarig för äldrefrågorna, men samverkar där det finns behov med andra nämnder och förvaltningar. Inom socialnämndens område finns flera aktiviteter och organisationer som svarar mot de uppdrag som finns i motionen. Därutöver kan socialnämnden också själv göra bedömningen om vad som behöver komma till stånd för att även fortsättningsvis utveckla äldrefrågorna i kommunen, om nuvarande planer, dokument och dialog med eller information till medborgarna är tillräckliga, eller om det behövs andra insatser för att utveckla äldreomsorgen.

Barnkonsekvensanalys

Socialnämnden har effektmålet att ytterligare stärka barnrättsperspektivet inom förvaltningens verksamheter. Därigenom ska barnkonsekvensanalyser genomföras i alla ärenden till nämnd som berör barn. I detta ärende har följande analys gjorts:

Kommer beslutet att beröra barn och ungdomar, nu eller i framtiden?

- Den verksamhet som avses i beslutet berör vuxna personer.

Innebär beslutet att barns och ungas bästa sätts i främsta rummet?

- Den verksamhet som avses i beslutet berör vuxna personer.

Har barn och unga fått uttrycka sin mening?

- Nej, barn och unga har ej deltagit i processen eftersom aktuell verksamhet endast vänder sig till vuxna.

Slutsatser

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden avslår motionen då huvudansvaret för äldreomsorgen vilar på socialnämnden samt att det finns flera befintliga aktiviteter och organisationer inom socialnämndens område som svarar mot de uppdrag som finns i motionen.

Jenny Wilhelmsson
Socialdirektör

Jan Hellström
Avdelningschef äldreomsorg och
funktionshinder

Expedieras

Jenny Wilhelmsson
Jan Hellström
Inger Brandell
Olle Andersson
Kommunstyrelsen
Diariet